

TAMPEREEN VESI LIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS 2023

LIKELAITOKSET

Tampereen Vesi Liikelaitos

Tampereen Vesi Liikelaitos tuotti toiminta-alueensa vesihuoltopalvelut liiketaloudellisin periaattein kaupunkistrategian ja johtokunnan vuosille 2020–2024 hyväksymän Tampereen Veden strategian mukaisesti.

Toimintakertomus

Toimitusjohtajan katsaus

Tampereen Vesi toimitti asiakkailleen vaatimukset täyttävää talousvettä. Jätevedet käsiteltiin Tampereen Veden jätevedenpuhdistamoilla ympäristölupaehdot täyttäen, lukuun ottamatta Raholan jätevedenpuhdistamon ammoniumtyypipitoisuuden pientä ylitystä toisella vuosineljänneksellä. Ylityksen syynä oli puhdistamon hydraulisen kapasiteetin ylittyminen runsaiden sade- ja sulamisvesien vuoksi. Toimintavuoden aikana käyttöön otettiin puhdistamolle uusi esikäsitteilylaite, jolla parannetaan puhdistamon kapasiteettia.

Aikaisemmin laaditun vesijohto- ja viemäriverkostojen kuntoarvioiden ja pitkän tähtäimen investointi- ja saneerausohjelman avulla saadaan huomioidua sekä kaupungin laajenemisen edellyttämät verkostojen laajennusinvestoinnit että riittävät ja oikein kohdennetut saneerausinvestoinnit. Uuden päävesijohdon rakentaminen Kaupinjältä Ruskoon jatkui suunnitellusti välillä Solkimäenraitti–Kauhakorvenkatu. Rautaharkossa, Lahdenperässä ja Viinikanlahdessa valmisteltiin jätevesiviemäreiden siirtoa uutta keskuspuhdistamoa varten. Peltolammilla ja Multisillassa rakennettiin vesihuoltolinjoja oman toiminnan varmistamiseksi ja Lempäälän jätevesien johtamiseksi keskuspuhdistamolle. Mossin puistokadun ja Ojalan alueen vesihuollon rakentaminen jatkui yhteistyössä Tampereen ja Kangasalan kaupunkien kanssa. Hiedanrannan Kehitys Oy:n ja Tampereen kaupungin kanssa jatkettiin Hiedanrannan vesihuollon rakentamista. Tampereen kaupungin

kanssa yhteistyössä aloitettiin Västingmäen asuntoalueen vesihuollon rakentaminen.

Vedentuotannossa investoitiin vuonna 2023 muun muassa Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen kalkkijärjestelmän uudistamiseen (vaihe 2) ja saostusmekaanin varastokapasiteetin kasvattamiseen, minkä lisäksi Ruskon laitoksen vesikatko saneerattiin. Ruskon laitokselle ja Roineen raakavedenpumppaamolle hankittiin varavoimakoneet ja niihin liittyvän infran rakentaminen aloitettiin. Laboratorioon hankittiin uusi ICP-OES analyysilaitteisto, joka parantaa vesinäytteiden analysointia. Mustalammen pohjavesilaitokselle rakennettiin uusi kaivo, minkä lisäksi tehtiin kaivonpaikkatutkimuksia Hyhkyn pohjavesilaitoksella. Tampereen Veden kiinteistöihin tehtiin turvallisuusparannuksia ja aloitettiin lukitusten uusinta. Lisäksi investoitiin Vesitalon aulan tilanmuutokseen uusien työpisteiden saamiseksi. Raholan jätevedenpuhdistamolle hankittiin ohitusvesien käsittely-yksikkö tehostamaan jätevesien puhdistusta.

Veden toimitusvarmuuteen, vedenjakelun katkottomuuteen, veden laatuun ja asiakasystävällisyyteemme ollaan tyytyväisiä vuonna 2023 toteutetun asiakas-tyytyväisyystutkimuksen mukaan. Asiakastytyväisyyden kokonaisarvosana parantui verrattuna edelliseen vuonna 2021 tehtyyn vastaavaan tutkimukseen. Vuonna 2021 kokonaisarvosana oli 4,1 ja vuonna 2023 4,2 (asteikolla 1–5). Tutkimuksen toteutti Innolink Oy.

Tilikaudella ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia henkilötyövuosissa. Henkilöstön rakenteessa tapahtui muutosta, kun edelleen tapahtui siirtymistä Kunnallisen tuntipalkkaisen henkilöstön

työehtosopimuksen piiristä Teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen piiriin. Rakennemuutos liittyy tehtävämikkejien uudistamiseen ja yhdenmuikaistamiseen osana laajempaa kaupunkitasoista tarkastelua. Vedentuotannon ja jätevedenpuhdistuksen valvomoiden kolmivuorotyön muutos 12 tunnin vuorojärjestelyyn oli kokeiluna kevääseen 2023 saakka, minkä jälkeen päätettiin ottaa järjestelmä vakituiseen käyttöön.

Tampereen kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 30.1.2023, että Tampereen Vesi Liikelaitos yhtiöitetään ja Tampereen Vesi Oy aloittaa toimintansa 1.1.2024. Vuoden 2023 aikana merkittävä osa henkilöstön työpanoksesta käytettiin yhtiöittämisen valmisteluun ja toteuttamiseen yhteistyössä Tampereen kaupungin konsernihallinnon kanssa. Keskeinen rooli oli talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmäympäristön rakentamisella Monetra Pirkanmaa Oy:n kanssa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vesihuollon toimintavarmuutta ja veden laatua parannetaan saneeraamalla järjestelmällisesti vesihuoltoverkostoja ja vedentuotantolaitoksia, tehostamalla vedenpuhdistusprosesseja, lisäämällä automaatiota ja turvaamalla varavoiman saanti toiminnan kannalta tärkeissä kohteissa. Aktiivista otetta jatketaan seudullisissa yhteishankkeissa ja Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:n kanssa. Yhteistyötä naapurikuntien vesihuoltolaitosten kanssa jatketaan ja yhteistyötä koskevia sopimuksia päivitetään. Tampereen vedenhankintaa ja siihen liittyviä pitkän tähtäimen investointeja tarkastellaan. Veden ja jäteveden käyttö- ja perusmaksuja ei muutettu vuodelle 2024.

Vedentuotannossa investoidaan muun muassa varavoiman saatavuuteen, Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen prosessin saneeraukseen, Koivistonky- län ja Lukonmäen paineenkorotusase- mien saneeraukseen sekä Tesoman vesitornin katon uudistamiseen.

Tampereen Veden kaksi suurta jä- tevedenpuhdistamo - Viinikanlahti ja Rahola - tullaan sulkemaan ja purka- maan parin vuoden kuluttua Tampe- reen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:n Sulkavuoren jätevedenpuhdistamon aloittaessa toimintansa. Tampereen Ven- den puhdistamoiden ympäristölupien raukeamiseen liittyvien toimenpiteiden valmistelu ja purkamista koskevien selvi- tysten ja suunnitelmien teko käynnistyy vuonna 2024.

Vesihuoltoverkostojen osalta kehi- tetään rakennuttamis- ja urakointime- nettelyjä sekä rakentamiskustannusten seurantaa niin, että kaupungin kasvun edellyttämä verkostojen uudisrakenta- minen, uusien runkoverkkoyhteyksien rakentaminen kantakaupungin ver- koston sisällä ja nykyisten verkostojen riittävä saneeraus kyetään myös tule- vaisuudessa toteuttamaan kohtuullisin kustannuksin. Edellä mainituissa toi- menpiteissä hyödynnetään laadittua verkostojen investointiohjelmaa.

Verkostorakentamisessa mm. jatke- taan päävesijohdon rakentamista Kaupi- nojalta Ruskoon välillä Solkimäenraitti- Rusko. Myös Peltolampi-Sääksjärvi välin vesihuollon rakentamista ja Hiedanran- nan, Kolmenkulman, Västingimäen ja Ojalan alueiden vesihuollon rakentamis- ta jatketaan. Tohlopinrannan, Raholan radanvarren ja Tesoman Taimiston asemakaava-alueiden vesihuollon rak- entaminen alkaa.

Henkilötyövuosissa ei ole odotetta- vissa merkittäviä muutoksia; eläkkeelle jäävien tilalle rekrytoidaan uusia työn- tekijöitä ja tällaisissa muutoksissa pyri- tään tarjoamaan myös mahdollisuuksia sisäisiin siirtoihin.

Toiminta jatkuu osakeyhtiömuotoi- sena vesihuoltolaitoksena osana Tam-

pereen kaupunkikonsernia. Yhtiöittä- misestä johtuvat muutokset ja uusien toimintatapojen vakiinnuttaminen tule- vat painottumaan vuoden 2024 toimin- nassa.

Henkilöstö

Tampereen Veden palkallisten henki- lötyövuosien määrä oli 163 (2022: 157), määrään lasketaan vakituisten lisäksi määräaikainen henkilöstö, henkilötyö- vuosien määrä kasvoi jonkin verran tilikaudella. Henkilöstön määrä toimin- tavuoden lopussa oli 160 (2022: 165). Henkilötyövuosia kasvatti muutama kokonaan uusi tehtävä sekä yhtiöittä- miseen liittyneet määräaikaiset tehtävät.

Henkilöstön rakenteessa tapahtui edelleen siirtymistä Kunnallisen tun- tipalkkaisen henkilöstön työehtosopi- muksen piiristä Teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen piiriin. Ra- kennemuutos liittyy tehtävänimikkeiden uudistamiseen ja yhdenmukaistamiseen osana laajempaa kaupunkitasoista tar- kastelua.

Koronapandemian jälkeen etätyökäy- tännöt ovat vakiintuneet ns. hybridimal- liin, joka Tampereen Vedellä tarkoittaa työskentelyä keskimäärin enemmän toimistolla kuin etätyöpisteessä. Vesi- huollon toimivuuteen ei pandemialla ole ollut vaikutusta.

Tilikaudella jatkettiin esihenkilötyön kehittämistä järjestämällä valmennuk- sia mm. yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Työhyvinvointikorttikoulutukset jatkuivat ja 89 % henkilöstöstä suoritti koulutukset, jonka tavoitteena oli lisätä jokaisen ymmärrystä työhyvinvoinnin kokonaisuudesta ja mahdollisuudesta osaltaan vaikuttaa hyvinvointiin.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Johtokunta on käsitellyt 21.12.2023 Tam- pereen Vesi Liikelaitoksen toimintaym- päristöanalyysin, sisäisen valvonnan toi- mintatavan kuvauksen ja itsearvioinnin.

Hallinto- ja johtamiskulttuurin osalta Tampereen Veden arvot ja toiminnan ta-

voitteet ovat selkeät ja hyväksytyt. Käy- tössä on sertifioitu laatu- ja ympäristö- järjestelmä. Tampereen Vesi noudattaa Tampereen kaupungin hyvän hallinnon sekä johtamisen periaatteita. Rekrytoin- teja on toteutettu mm. muuttuvasta toi- mintaympäristöstä ja henkilövaihdoksis- ta johtuen. Hallinto- ja johtamiskulttuuri on hyvällä tasolla.

Järjestelmällinen ja tuloksellinen ris- kienhallinta on toiminnallisten riskien osalta kunnossa; toiminta on vakiintu- nutta ja riskienhallintaan on toimivat menetelmät. Hallinnollisten, organisa- toristen ja taloudellisten riskien osalta toimintaa voidaan edelleen kehittää. Tampereen Veden toimintaympäristö- analyysi ja riskiprofiili päivitettiin vuoden 2023 aikana. Riskienhallinnan kehittämi- nen painottui edellisen vuoden tapaan erityisesti kyberturvallisuuteen ja sähkö- pulaan varautumiseen.

Johdon ja esimiesten valvontatoimen- piteiden osalta valvontatoimenpiteet ja -järjestelmät ovat pääosin kunnossa. Viestinnän ja raportoinnin osalta vies- tinnässä on panostettu sekä ulkoiseen että sisäiseen viestintään.

Sisäinen valvonnan ja riskienhallin- nan näkökulmasta asiat ovat kunnos- sa, valvontajärjestelmä toimii ja hyvän hallintotavan keskeiset elementit ovat sekä esihenkilöiden että henkilöstön tie- dossa. Johtokunta on käsitellyt 28.9.2023 kokouksessaan Tampereen Vesi Liike- laitoksen riskienhallintaa. Tampereen Vedessä on tunnistettu merkittävimmät yksikön toimintaa uhkaavat riskit ja mää- ritelty, miten niihin vastataan. Riskien- hallinta ja sen seuranta on vastuutettu. Tilikauden aikana ei ole raportoitu mer- kittävistä riskeistä, joista olisi aiheutunut vahinkoa toiminnalle tai tavoitteiden to- teutumiselle.

Kokonaisarviona Tampereen Vesi Liikelaitoksen johto lausuu, että Tam- pereen Veden sisäinen valvonta ja ris- kienhallinta ovat pääosin hyvällä tasolla. Merkittäviä puutteita ei ole todettu ja ke- hittämistä vaativat keskeisimmät asiat ja toimenpiteet on tunnistettu.

Toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Tampereen Vedellä oli tilikaudella 2023 yhteensä viisi toiminnallista tavoitetta. Tavoitteista kolme toteutui, yksi toteutui osittain ja yksi jäi saavuttamatta. Henkilöstöä koskevinä tavoitteina oli, että sairauspoissaoloprosentti on alle 4,5 % ja vakavien tapaturmien määrä laskee. Sairauspoissaolojen suhteellinen osuus oli edellisvuotta vastaava 4,9 % joten tavoitetta ei saavutettu. Sairauspoissaoloja saatiin merkittävästi vähemmään alkuvuodesta, jolloin oli useita pitkiä sairaus- ja tapaturmapoissaoloja. Toimenpiteinä on ollut kevennettyjä ja korvaavia työtehtäviä sekä kokonaan toisiin tehtäviin siirtymisiä. Loppuvuonna pitkien poissaolojen osuus vähentyi, mutta syksyn flunssakausi piti poissaolojen määrän koholla. Vakavia tapaturmia ei sattunut, joten sen osalta tavoite saavutettiin. Vesijohtoveden laatua ja toimintusvarmuutta kuvaava häiriötilanteiden määrän kehitys suhteessa verkoston pituuteen toteutui tavoitetta heikompana. Verkoston saneerausohjelmaa toteutettiin suunnitellusti, mutta keliolosuhteet olivat vertailuvuotta haastavammat johtaen häiriötilanteiden määrän kasvuun. Vesijohtoverkoston pitkän tähtäimen

toimintavarmuutta kuvaava verkoston keskimääräinen uusiutumisaika oli alle 95 vuotta. Verkostosaneerauksia tehtiin investointiohjelman ja kuntoarvion pohjalta. Asiakastytyväisyyssmittauksessa palveluun liittyvät mittarit ovat kehittyneet positiivisesti verrattuna edelliseen vastaavaan mittaukseen. Myös digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen asiakaspalvelussa ja toiminnassa toteutui tavoitteen mukaisesti.

Tuottavuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet toteutuivat pääosin suunnitellusti. Jätevesiverkoston analytiikkapalvelujen käyttöä jatkettiin häiriötilanteiden havaitsemisessa jätevedenpumppaamoiden toiminnassa ja puhdistamolle johdettavien vuotovesien minimoimiseksi. Analytiikan avulla on löydetty muutamia vuotopaikkoja. Analytiikan hyödyntäminen saneeraustoimenpiteiden suunnittelussa muiden tutkimustietojen kanssa alkoi. Tietoa kerätään lisää, jotta saneeraukset saadaan kohdistumaan vuotaville alueille. Energiategokkuuden parantaminen on Tampereen Vedellä jatkuvaa toimintaa. Vuonna 2023 Ruskon ja Kaupinon vedentuotantolaitosten yhtäaikaisen käytön optimointiin liittyvä mallinnus valmistui. Lisäksi pilottihankkeessa on

kehitetty mallinnukseen pohjautuvaa vedentuotannon ja -jakelun reaaliaikaista toiminnan ohjausta käyttökustannusten optimoimiseksi. Alustavien tulosten perusteella tekoälyohjauksella on saavutettavissa noin 10 % kustannussäästöt. Energiategokkuuden parantamiseksi on tehty myös elinkaarenaikaisia kannattavuus-tarkasteluja esimerkkikohteissa verkosto- ja laitosinvestoinneissa. Tarkasteluilla on tuotettu tietoa investointivertailuihin investointi- ja käyttökustannusten sekä energiankäytön ja ympäristövaikutusten optimoimiseksi. Lisäksi on käynnistetty projekti, jossa luodaan toimintatavat elinkaarivaikutusten ja kestävyysnäkökulman huomioimiseksi Tampereen Vedden toiminnassa. Sähköisten palvelujen hyödyntämistä jatkettiin asiakaspalvelussa. Sähköinen allekirjoitus, sopimusten sähköinen arkistointi ja asiakaskontaktien tiketointi otettiin käyttöön. Lisäksi vesimittarilukematiedon ja järjestelmien parempaa hyödyntämistä jatkettiin toteuttamalla pilotointeja pitkän tähtäimen suunnitelman tueksi. Edellä mainituilla toimenpiteillä on sujuvoitettu hallinnon prosesseja muun muassa asiakastytyväisyyden lisäämiseksi. Kehitystyötä tuottavuuden parantamiseksi jatketaan tulevinä vuosina.

Nro	Toiminnan tavoite 2023	Mittari	Tavoitteen toteuma (tammi-joulukuu 2023)	Toteuma
1	Sairauspoissaolo-%: tavoite on alle 4,5 % ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3 pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys aiempaan verrattuna.	<p>Sairauspoissaolojen toteumaprosentti oli 4,9% (1-12/2023), jonka mukaan raportointikaudella ei päästy asetettuun tavoitteeseen; poissaoloprosentti on kuitenkin sama kuin vuonna 2022. Sairauspoissaoloja saatiin merkittävästi vähenemään alkuvuodesta, jolloin oli useita pitkiä sairaus- ja tapaturmapoissaoloja. Tapaturmiin liittyvät poissaolot jatkuivat vuodelta 2022. Alkuvuodesta oli myös vapaa-ajan tapaturmiin liittyviä pidempiä poissaoloja. Toimenpiteinä on ollut kevennettyjä ja korvaavia työtehtäviä sekä kokonaan toisiin tehtäviin siirtymiä. Loppuvuonna pitkien poissaolojen osuus vähentyi, mutta syksyn flunssakausi piti poissaolojen määrän koholla.</p> <p>Vakavia työkyvyttömyyttä aiheuttavia tapaturmia ei tapahtunut ollenkaan raportointivälillä. Tavoite toteutui tältä osin. Muita tapaturmia on raportointiajanjaksolla tapahtunut seuraavasti: työtapaturmia 12 kpl ja työmatkatapaturmia 2 kpl. Vaaratilanneilmoituksia ei ole ollut. Vuoden 2022 vastaavalla ajanjaksolla oli työtapaturmia 3 kpl ja työmatkatapaturmia 0 kpl. Vaaratilanneilmoituksia oli 1kpl.</p>	+/-
2	Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla	Häiriötilanteiden määrän kehitys/ verkoston pituus. Häiriömäärän tulee laskea suhteessa verkoston pituuteen.	<p>2023 30 kpl/ 872,520 km=0,034%; (2022 24kpl/840,494 km =0,029%)</p> <p>Häiriötilanteiden määrä kasvoi suhteessa verkoston pituuteen. Tavoitteeseen ei päästy. Verkoston saneerauksia toteutettiin suunnitellusti. Verkoston oikea-aikaisen saneerauksen tavoitteena on vähentää vuotojen määrän kasvua per kilometri. Häiriötilanteiden määrään vaikuttaa merkittävästi vallitseva keli (maan jäätyminen, joka aiheuttaa maanpainetta vesijohdoille). Talvi ajoittui tarkasteluvuosina eri kuukausille ja vertailuvuonna tapahtui keskimääräistä vähemmän häiriöitä.</p>	-
3	Vesijohtoverkoston pitkän tähtäimen toimintavarmuudesta huolehditaan	Verkoston keskimääräinen uusiutumisaika on alle 95 v.	<p>Pitkän tähtäimen toimintavarmuutta edistettiin tavoitteen mukaisesti. Verkoston saneerauksia tehtiin suunnitellusti. Vuonna 2023 saneerattiin 9,759 kilometriä vesijohtoverkoston pituus oli 872,520 kilometriä. Keskimääräinen uusiutumisaika oli 89,4 vuotta.</p>	+
4	Asiakaspalvelussa ja toiminnassa hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja	Toimenpiteet ja toteutustilanne	<p>Asiakaspalvelun digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen on valmistunut. Lomakkeet ja sopimukset arkistoituvat Vismaan. Sähköinen allekirjoitus on käytössä ja e-lomakkeet netissä. Asiakaspalvelussa on käytössä tikeänti asiakasyhteydenotoissa.</p> <p>Verkostojen aluemittoajärjestelmän pilotointi on käynnissä Hervannassa, dataa saadaan tuotettua järjestelmään ja hyödyntäminen etenee alkuvuodesta 2024. Etäluettavien vesimitarien datan hyödyntämishanke on aloitettu.</p>	+
5	Asiakastytyväisyys on noussut verrattuna edellisen asiakastytyväisyys-tutkimuksen mittaukseen	Asiakastytyväisyys noussut verrattuna edelliseen Innolinkin vuonna 2021 suorittamaan tutkimukseen. (Innolink parittomina vuosina)	<p>Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin keväällä 2023. Kokonaisarvosana asteikolla 1-5 oli kyselyn pohjalta 4,2, mikä oli edellistä vuoden 2021 kyselyä parempi (4,1). Tavoite toteutunut.</p>	+

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
Liikevaihto	73 289 397,89	70 272 925,22
Valmistus omaan käyttöön	2 672 067,85	3 072 678,35
Liiketoiminnan muut tuotot	58 179,33	136 020,93
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 780 376,08	-8 287 936,46
Palvelujen ostot	-12 776 965,60	-10 374 762,34
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-7 892 215,82	-7 316 626,01
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 617 581,67	-1 652 676,27
Muut henkilösivukulut	-316 795,61	-272 007,43
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 176 114,60	-14 848 049,92
Arvonalentumiset	-82 870,01	-5 010,50
Liiketoiminnan muut kulut	-3 225 560,59	-1 922 530,94
Liikelylijäämä (-alijäämä)	25 151 165,09	28 802 024,63
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	15 135,41	7 516,47
Korvaus peruspääomasta	-14 700 000,00	-14 700 000,00
Muut rahoituskulut	-574,67	-1 913,77
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	10 465 725,83	14 107 627,33
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	895 515,60	895 515,60
Tuloverot	-76 555,14	-179 075,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 284 686,29	14 824 067,49

Tuloslaskelman tunnusluvut

	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
Sijoitetun pääoman tuotto, %	10,1	12,1
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	10,1	12,1
Voitto, %	14,3	20,1

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelma ja tuloslaskelman analysointi

Tilikauden liikevaihto oli 73,3 milj. euroa. Liikevaihto toteutui edellistä vuotta 3,0 milj. euroa suurempana johtuen vuoden 2023 alusta tehdyistä veden ja jäteveden käyttö- ja perusmaksujen korotuksista. Liikevaihto jäi muutetusta talousarviosta 0,3 milj. euroa. Poikkeaman taustalla oli myönnettyjen rakennuslupien ja aloitettujen rakennushankkeiden volyymin laskun aiheuttama liittymismaksujen suunniteltua alhaisempi kertymä.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot toteutuivat 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä, lisääntyen edellisvuodesta 1,5 milj. euroa. Merkittävin poikkeama suunniteltuun oli vedentuotannossa tarvittavan sähkön ja veden ostoissa. Veden ostojen jääminen suunnitellusta selittyy vedenpuhdistuskemikaalien suunniteltua pienemmillä ostoilla. Rakennusmateriaalien ostot jäivät suunnitellusta laskutettavien töiden osalta. Tuotantolaitosten osalta lämmityksen kustannukset ylittivät muutetun talousarvion sekä vedentuotannossa että jätevedenpuhdistuksessa. Palvelujen ostot toteutuivat suunniteltua 1,9

 TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU
(1 000 EUROA)

TP 2023	Muutettu TA 2023	Ero	Alkuper. TA 2023
73 289	73 574	-285	73 574
2 672	3 500	-828	3 500
58	47	11	47
-9 780	-10 184	404	-10 334
-12 777	-10 831	-1 946	-10 290
-7 892	-7 518	-374	-7 457
-1 618	-1 540	-78	-1 563
-317	-312	-5	-288
-15 176	-15 300	124	-15 300
-83	0	-83	0
-3 226	-2 663	-563	-3 116
25 151	28 773	-3 622	28 773
15	0	15	0
-14 700	-14 700	0	-14 700
-1	0	-1	0
10 466	14 073	-3 607	14 073
896	896	-0	896
-77	-90	13	-90
11 285	14 879	-3 594	14 879

milj. euroa suurempina ja 2,4 milj. euroa edellisvuotta suurempina. Ylityksen taustalla on koneiden ja kaluston kunnossapitotarpeiden lisääntyminen sekä varautumiseen panostaminen. Lisäksi maansiirto- ja työkonopalveluiden ostot ylittyivät verkostossa tapahtuneiden ylläpitävien häiriötilanteiden vuoksi. Myös yhtiöittämissuunnitelman lisäsi palvelujen ostoja suunnitellusta 0,4 milj. euroa. Omajohtoiset investoinnit toteutuivat muutettua talousarviota 0,8 milj. euroa pienempinä.

Henkilöstökulut toteutuivat 9,8 milj. eurolla ylittäen edellisvuoden toteuman 0,6 milj. eurolla ja suunnitellun 0,5 milj. eurolla. Muutetun talousarvion ylityminen johtui siitä, että henkilöstökuluihin vaikuttavista eristä vuorolisät sekä kunnossapito- ja sähköasentajista kootun varallaoloringin, jolla turvattiin vara-

RAHOITUSLASKELMA

 TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU
(1 000 EUROA)

	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022	TP 2023	Muutettu TA 2023	Ero	Alkuper. TA 2023
Toiminnan rahavirta						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	25 151 165,09	28 802 024,63	25 151	28 773	-3 622	28 773
Poistot ja arvonalentumiset	15 258 984,61	14 853 060,42	15 259	15 300	-41	15 300
Rahoitustuotot ja -kulut	-14 685 439,26	-14 694 397,30	-14 685	-14 700	15	-14 700
Tuloverot	-76 555,14	-179 075,44	-77	-90	13	-90
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-0,80	0	0	0	0
	25 648 155,30	28 781 611,51	25 648	29 283	-3 635	29 283
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-25 075 462,68	-15 876 964,30	-25 075	-24 520	-555	-18 000
	-25 075 462,68	-15 876 964,30	-25 075	-24 520	-555	-18 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	572 692,62	12 904 647,21	573	4 763	-4 190	11 283
Rahoituksen rahavirta						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaihto-omaisuuden muutos	-150 071,21	-292 064,43	-	-	-	-
Saamisten muutos kunnalta	879 670,42	-12 834 733,76	-	-	-	-
Saamisten muutos muilta	-3 829 581,54	226 036,16	-	-	-	-
Korottomien velkojen muutos kunnalta	8 424,52	-6 484,87	-	-	-	-
Korottomien velkojen muutos muilta	2 518 865,19	2 599,69	-	-	-	-
	-572 692,62	-12 904 647,21	-573	-4 763	4 190	-11 283
Rahoituksen rahavirta	-572 692,62	-12 904 647,21	-573	-4 763	4 190	-11 283
Rahavarojen muutos	0,00	0,00	0	0	0	0
Rahoituslaskelman tunnusluvut	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 euroa	39 989	47 836				
Investointien tulorahoitus, %	102,6	182,4				
Quick Ratio	5,9	7,1				
Current Ratio	6,1	7,2				
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2023	Muutettu TA 2023	Ero	Alkuper. TA 2023	Muutokset	
Investointimenot	-25 075	-24 520	-555	-18 000	-6 520	
Nettoinvestoinnit	-25 075	-24 520	-5 55	-18 000	-6 520	

voimakoneiden sähkön saanti, varallokolut eivät sisällyneet muutettuun talousarvioon.

Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat 15,3 milj. euron suuruisina ja edellisvuotta 0,4 milj. euroa suurempina johtuen investointien valmistumisen ajoittumisesta enemmän kuluneelle vuodelle. Liiketoiminnan muut kulut toteutuivat 3,2 milj. euron suuruisina ylittäen suunnitellun 0,6 milj. euroa ja edellisen vuoden 1,3 milj. eurolla. Poikkeama suunnitelmaan johtuu pääosin vuokratuista varavoimakeista, joita ei ollut mukana suunnitelmassa. Korvaus peruspääomasta oli suunnitellun suuruinen, 14,7 milj. euroa.

minnan muut kulut toteutuivat 3,2 milj. euron suuruisina ylittäen suunnitellun 0,6 milj. euroa ja edellisen vuoden 1,3 milj. eurolla. Poikkeama suunnitelmaan johtuu pääosin vuokratuista varavoimakeista, joita ei ollut mukana suunnitelmassa. Korvaus peruspääomasta oli suunnitellun suuruinen, 14,7 milj. euroa.

Tillikauden liikelylijäämä oli 25,2 milj. euroa, joka on 3,6 milj. euroa sitovaa ylijäämätavoitetta heikompi. Edelliseen vuoteen verrattuna liikelylijäämä on 3,7 milj. euroa pienempi. Kannattavuus pysyi hyvällä tasolla, vaikka sijoitetun pääoman tuotto prosentti laski hieman edellisestä vuodesta ollen 10,1 %.

Rahoituslaskelma ja rahoituslaskelman analysointi

Toiminnan rahavirta oli 25,6 milj. euroa ja se toteutui 3,1 milj. euroa edellisvuotta heikompana johtuen liikevaihtoa suuremmasta kulukehityksestä. Investointien rahavirta oli -25,1 milj. euroa. Investointimenot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisina ja edellisvuotta 9,2 milj. euroa suurempina. Toiminnan ja investointien rahavirta oli positiivinen 0,6 milj. euroa, joka oli 12,3 milj. euroa edellisvuotta vähemmän johtuen pää-

asiassa muutoksesta investointien rahavirrassa. Vuoden 2023 rahoituksen rahavirta oli -0,6 milj. euroa. Investointien tulorahoitusprosentti laski edellisestä vuodesta, mutta investoinnit pystyttiin kattamaan tulorahoituksella. Maksuvalmius pysyi hyvällä tasolla.

Investoinnit ja niiden analysointi

Investoinnit toteutuivat 25,1 milj. eurolla, josta verkostorakentamiseen käytettiin 20,6 milj. euroa ja laitosrakentamiseen 4,4 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio oli 18,0 milj. euroa, jonka lisäksi määrärahan lisäystä ja uudelleenbudjetointeja hyväksyttiin yhteensä 6,5 milj. euroa. Investoinnit kokonaisuutena ylittivät

muutetun talousarvion 0,6 milj. euroa. Muutetun talousarvion ylittyminen johtuu useammasta eri hankkeesta. Laitosrakentaminen jäi suunnitellusta 3,8 milj. euroa. Verkostorakentaminen puolestaan ylitti suunnitellun 4,4 milj. eurolla. Laitosrakentamisessa merkittävimpiä suunnitelman alittaneita kohteita oli Ruskon kattorakenteiden perusparannus, jossa kustannuspuitearvio oli arvioitu toteumaa suuremmaksi. Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen flotaation kunnostaminen alitti myös suunnitellun, töiden edelleen viivästyttyä toteutuskelpoisen ratkaisun löytämiseksi. Ruskon UV huuhtelupuhallin investointi alitti suunnitellun useasta eri syystä mm. toimitusvaikeuksista johtuen. Koivistonky-

län ja Lukonmäen paineenkorotusasemien työt ovat alkaneet suunniteltua myöhemmin ja muutettu talousarvio on siksi alittunut. Kaupinajan varavoi- makoneen hankinnan kilpailutuksen haasteet ovat viivästyttäneet hankkeen toteuttamista ja muutettu talousarvio alittui. Vesitalon aulan tilamuutoshanke on puolestaan ylittänyt muutetun talousarvion. Verkostorakentamisessa edistettiin useita hankkeita, laitosrakentamisen hankkeiden viivästyttyä. Yli miljoonan euron investoinneista Peltolampi-Sääksjärven vesihuoltolinjan rakentaminen ylitti suunnitellun johtuen toteutustavan muutoksista. Rautaharkon pääviemäri investointi toteutui suunnitellun suuruisena.

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6 719,18	11 219,18
Muut pitkävaikuttiset menot	68 663,00	103 996,42
	75 382,18	115 215,60
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 859,63	10 859,63
Rakennukset	21 486 373,60	20 955 382,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet	139 165 519,72	140 976 275,92
Koneet ja kalusto	444 394,64	93 751,24
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	30 029 967,90	19 244 534,33
	191 137 115,49	181 280 804,00
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	25 152 000,00	25 152 000,00
Muut saamiset	133 543,20	133 543,20
	25 285 543,20	25 285 543,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	1 436 117,59	1 286 046,38
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	10 764 155,62	6 862 896,78
Saamiset kunnalta	65 415 547,96	66 295 218,38
Muut saamiset	0,00	76 365,48
Siirtosaamiset	4 688,18	0,00
	76 184 391,76	73 234 480,64
VASTAAVAA YHTEENSÄ	294 118 550,22	281 202 089,82
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	70 341 207,56	70 341 207,56
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	160 723 681,24	145 899 613,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 284 686,29	14 824 067,49
	242 349 575,09	231 064 888,80
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	12 534 764,86	13 430 280,46
	12 534 764,86	13 430 280,46
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Korottomat velat kunnalta	514 338,61	514 338,61
Liittymismaksut ja muut velat	25 906 471,95	25 906 471,95
	26 420 810,56	26 420 810,56
Lyhytaikainen		
Ostovelat	8 255 257,98	5 961 292,50
Korottomat velat kunnalta	8 424,52	0,00
Muut velat	2 651 939,66	2 448 857,30
Siirtovelat	1 897 777,55	1 875 960,20
	12 813 399,71	10 286 110,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	294 118 550,22	281 202 089,82
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	86,7	86,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	53,5	52,1
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa	172 008	160 724
Lainat ja vastuut 31.12., 1 000 euroa	17 019	18 089

Tase ja taseen analysointi

Taseen loppusumma tilinpäätöshetkellä oli 294,1 milj. euroa, joka on 12,9 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Taseen vastaavien merkittävien omaisuus erä on pysyvien vastaavien aineelliset hyödykkeet, 191,1 milj. euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen tapahtui 9,9 milj. euroa. Vaihtuvat vastaavat kasvoivat 3,1 milj. euroa johtuen lyhytaikaisten saamisten muutoksesta. Taseen vastattavien merkittävien erä oli oma pääoma, joka kasvoi 11,3 milj. euroa, tilikauden ylijäämän verran. Omavaraisuusaste pysyi hyvällä tasolla.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Tampereen kaupunginhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 11 284 686,29 euroa, siirretään taseen omaan pääoman edellisten tilikausien ylijäämä -erään ja että varauksia ei tehdä.

Tilinpäätöksen liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät:

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaan. Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen han-

kintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Raholan jätevedenpuhdistamon laajennuksen osalta poistosuunnitelmaa on muutettu vastaamaan jäljellä olevaa käyttöikää.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot (1000 euroa)

Liikevaihto (1 000 euroa)	2023	2022
Vesilaitostoiminta	28 386	28 190
Viemärlaitostoiminta	44 903	42 083
Yhteensä	73 289	70 443

9) Palvelujen ostot (1 000 euroa)

	2023	2022
Muiden palvelujen ostot	12 777	10 375

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

	Poistoajat	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	3 vuotta	Tasapoisto
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Muiden rakennusten kiinteät koneet ja laitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Muiden rakennusten perusrakennukset	10 vuotta	Tasapoisto
Muut rakennukset	10 vuotta	Tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	Tasapoisto
Vedenjakeluverkosto	20 vuotta	Tasapoisto
Viemäriverkko	20 vuotta	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	Tasapoisto
Viestintälaitteet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto

Hyödykkeet, joiden hankintameno on korkeintaan 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

16) Poistoeron muutos (1 000 euroa)

	2023	2022
Investointivarauxiin liittyvät poistoeron vähennykset	896	896

TASEEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti (1 000 euroa)

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	11	104	115
Tilikauden poisto	-5	-35	-40
Poistamaton hankintameno 31.12.	7	69	75
Kirjanpitoarvo 31.12.	7	69	75

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Enn.maks. ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	11	20 955	140 976	94	19 245	181 281
Lisäykset tilikaudella	0	1 997	6 570	428	16 081	25 075
Siirrot erien välillä	0	45	5 237	13	-5 295	0
Tilikauden poisto	0	-1 512	-13 535	-90	0	-15 136
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	-83	0	0	-83
Poistamaton hankintameno 31.12.	11	21 486	139 166	444	30 030	191 137
Kirjanpitoarvo 31.12.	11	21 486	139 166	444	30 030	191 137

Sijoitukset	Osakkeet konserniyhtiöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	25 152	25 152
Hankintameno 31.12.	25 152	25 152
Kirjanpitoarvo 31.12.	25 152	25 152

Joukkovelkakirjalaina-, muut laina- ja muut saamiset	Saamiset konserniyhteisöiltä	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	134	134
Hankintameno 31.12.	134	134
Kirjanpitoarvo 31.12.	134	134

TASEEN VASTATTAVIEN LIITETIEDOT

25) Oma pääoma (1 000 euroa)

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	70 341	70 341
Peruspääoma 31.12.	70 341	70 341
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	160 724	145 900
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	160 724	145 900
Tilikauden ylijäämä	11 285	14 824
Oma pääoma yhteensä	242 350	231 065

26) Erittely poistoeroista (1 000 euroa)

	2023	2022
Poistoero		
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	12 535	13 430
Yhteensä	12 535	13 430

27) Pitkäaikaiset velat, myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät (1 000 euroa)

	2023	2022
Korottomat velat kunnalta	514	514
Liittymismaksut	25 906	25 906
Yhteensä	26 421	26 421

32) Liittymismaksut ja muut velat (1 000 euroa)

	2023	2022
Muut velat	2 652	2 449

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (1 000 euroa)

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Palkkajaksotukset	213	151
Lomapalkkajaksotukset	1 539	1 580
Eläkevakuutusmaksuvelat	145	145
Yhteensä	1 898	1 876

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

38) Vuokra- ja leasingvastuut (1 000 euroa)

	2023	2022
Vuokravastuut		
Vuokravastuut yhteensä, voimassa 31.8.2041 asti*	15 856	16 734
Seuraavalla tilikaudella maksettavat*	896	894
Myöhemmin maksettavat*	14 960	15 840
Leasingvastuut		
Leasingvastuut yhteensä, voimassa 31.3.2028 asti*	640	841
Seuraavalla tilikaudella maksettavat*	266	263
Myöhemmin maksettavat*	374	579
Vuokra- ja leasingvastuut yhteensä	16 496	17 575

*Vertailuvuoden vuokravastuiden yhteissummasta on korjattu leasingvastuihin 0,8 milj. euroa, josta seuraavan tilikauden osuus 0,2 milj. euroa ja myöhemmin maksettava osuus 0,6 milj. euroa on korjattu omille riveilleen.

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (1 000 euroa)

	2023	2022
Sopimusvastuut yhteensä	97	106
Muut taloudelliset vastuut yhteensä	94	154
Ympäristövelvoitteet	90	150
Vahingonkorvausvastuut	4	4
Sopimusvastuut ja muut taloudelliset vastuut yhteensä	191	260

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2023	2022
Verkostorakentaminen ja -kunnossapito	61	64
Verkostosuunnittelu	9	9
Vedentuotanto ja jätevedenpuhdistus	67	67
Henkilöstö ja viestintä	5	7
Liiketoimintojen tuki	18	18
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	160	165

Muut eriytetyt laskelmat

Tampereen Vesi Liikelaitoksen kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma kunnan taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla, on esitetty tilinpäätöskirjan kappaleessa: Muut eriytetyt laskelmat.

43) Taseeseen aktivoitujen henkilöstökulut (1 000 euroa)

	2023	2022
Henkilöstökulut		
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	9 827	9 241
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-175	-395
Yhteensä	9 651	8 846

Tampereen Vesi liikelaitos

TULOSLASKELMA

	1.1 - 31.12.2023	1.1 - 31.12.2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	545 082	501 016
	545 082	501 016
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-78 663	-91 717
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-13 322	-15 339
Muut henkilösivukulut	-3 096	-3 507
Palvelujen ostot	-29 311	-93 560
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-130 859	-97 725
Vuokratulot	-34 532	-1 736
	-289 782	-303 584
Hallinnon ja tukipalvelujen vyörytykset	-68 075	-50 437
Toimintakate	187 225	146 995
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	78	25
Muut rahoituskulut	-109 299	-76 694
	-109 221	-76 669
Vuosikate	78 004	70 326
Tilikauden tulos	78 004	70 326
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	78 004	70 326

Tampereen Vesi liikelaitoksen eriytettävä toiminta muodostuu viemärihuoltopalveluista ja tonttijohtotöistä. Viemärihuoltopalvelu käsittää yritys- ja yksityisasiakkaille myytävät viemärihuoltoon liittyvät tyhjennys- ja huoltopalvelut sisältäen kuljetuksen jätteenkäsittelypaikalle. Tonttijohtotyöt sisältävät pien-, -rivi-, kerros- ja teollisuustonttien tonttijohtojen alkuosien rakentamisen ja pientalojen tonttijohtojen jatkamisen tontin rajalta kiinteistöjen vesimittarille. Asiakkaina on sekä yksityishenkilöitä että yrityksiä.